

فهرست

چکیده ۱

فصل اول : کلیات

۱-۱ مقدمه ۳

۲-۱ بیان مساله ۵

۳-۱ اهمیت و ضرورت ۷

۴-۱ اهداف تحقیق ۹

۴-۱-۱ هدف کلی ۹

۵-۱ فرضیه‌های تحقیق ۹

۶-۱ تعاریف، مفاهیم و واژگان ۹

۶-۱-۱ تعاریف مفهومی ۹

۶-۱-۲ تعاریف عملیاتی ۱۰

فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق

۱-۲ مقدمه ۱۲

۲-۲ کمرویی ۱۳

۳-۲ تعریف کمرویی ۱۵

۴-۲ انواع کمرویی ۱۶

۵-۲ علل کمرویی ۱۷

- ۱۸ ۱-۵-۲ وراثت
- ۱۹ ۲-۵-۲ فرهنگ جامعه
- ۱۹ ۳-۵-۲ محبت و محافظت افراطی والدین
- ۲۰ ۴-۵-۲ محرومیت های مادرانه
- ۲۰ ۵-۵-۲ خلق و خو
- ۲۰ ۶-۵-۲ طرد شدن از سوی همسالان
- ۲۱ ۷-۵-۲ رشد و بلوغ
- ۲۲ ۸-۵-۲ هیجان و احساسات
- ۲۲ ۹-۵-۲ عوامل روان شناختی
- ۲۴ ۶-۲ اختلال شخصیت اسکیزوئید
- ۲۴ ۱-۶-۲ ویژگی های تشخیصی
- ۲۶ ۲-۶-۲ خصوصیات ویژه
- ۲۷ ۳-۶-۲ شیوع
- ۲۷ ۴-۶-۲ تشخیص افتراقی
- ۲۸ ۷-۲ دیدگاههای کمرویی
- ۲۹ ۱-۷-۲ نظریه روانکاوی
- ۲۹ ۲-۷-۲ نظریه ولپی
- ۲۹ ۳-۷-۲ دیدگاه هورنای

- ۳۰ ۲-۷-۴ دیدگاه آدلر.....
- ۳۰ ۲-۷-۵ دیدگاه شناختی.....
- ۳۰ ۲-۷-۶ نظریه آیزنک.....
- ۳۱ ۲-۷-۷ دیدگاه رفتاری.....
- ۳۱ ۲-۸ پیامدهای کمرویی.....
- ۳۲ ۲-۹ علائم کمرویی.....
- ۳۴ ۲-۱۰ نشانه های کمرویی.....
- ۳۶ ۲-۱۰-۱ نشانه های عاطفی.....
- ۳۶ ۲-۱۰-۲ نشانه های فیزیولوژیک.....
- ۳۷ ۲-۱۰-۳ نشانه های رفتاری.....
- ۳۸ ۲-۱۱ روش های درمان کمرویی.....
- ۳۸ ۲-۱۱-۱ روش های درمانی دیگر برای کمرویی.....
- ۴۰ ۲-۱۲ مدرسه تقویت کمرویی یا رشد اجتماعی.....
- ۴۰ ۲-۱۳ پیشرفت تحصیلی.....
- ۴۲ ۲-۱۴ تعاریف پیشرفت تحصیلی.....
- ۴۲ ۲-۱۵ معیارهای پیشرفت تحصیلی.....
- ۴۳ ۲-۱۶ اثرات پیشرفت تحصیلی.....
- ۴۴ ۲-۱۷ عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی.....

- ۱۸-۲ تئاتر درمانی ۴۷
- ۱-۱۸-۲ تاریخچه تئاتر درمانی ۵۳
- ۲-۱۸-۲ والد میر آیلجین ۵۸
- ۳-۱۸-۲ ژاکوب مورنو (۱۸۸۹-۱۹۷۴) ۵۹
- ۴-۱۸-۲ تئاتر درمانی در ایران ۶۳
- ۵-۱۸-۲ تئاتر درمانی برای چه کسانی به کار می رود؟ ۶۴
- ۶-۱۸-۲ مراحل و قالب فعالیت های تئاتر درمانی ۶۵
- ۷-۱۸-۲ تئاتر و شخصیت ها (کارکتر) و ارکان اصلی ۶۸
- ۸-۱۸-۲ تکنیک های تئاتر درمانی ۷۱
- ۹-۱۸-۲ اهداف تئاتر درمانی ۷۴
- ۱۹-۲ پیشینه پژوهش ۷۷
- ۱-۱۹-۲ پژوهش های داخلی ۷۷
- ۲-۱۹-۲ پژوهش های خارجی ۷۸

فصل سوم: روش شناسی تحقیق

- ۱-۳ طرح پژوهش ۸۰
- ۲-۳ جامعه آماری ۸۰
- ۳-۳ نمونه ها و روش نمونه گیری ۸۰
- ۴-۳ ابزارهای اندازه گیری ۸۱

- ۳-۴-۱ پرسشنامه cbcl ۸۱
- ۳-۴-۲ آزمون پیشرفت تحصیلی ۸۲
- ۳-۵ طرح پژوهش ۸۲
- ۳-۶ روش اجرا ۸۲
- ۳-۸ نحوه ی اجرای جلسات تئاتر درمانی ۸۲
- ۳-۸-۱ جلسه ی اول آشنا شدن ۸۳
- ۳-۸-۲ جلسه ی دوم: من چه کسی هستم. ۸۴
- ۳-۸-۳ جلسه ی سوم: می خواهم چگونه باشم ۸۴
- ۳-۸-۴ جلسه ی چهارم: بداهه سازی ۸۵
- ۳-۸-۵ جلسه ی پنجم: آموزش قاطعیت و رفع حساسیت ۸۶
- ۳-۸-۶ جلسه ششم: توصیف خود به عنوان بهترین دوست ۸۶
- ۳-۸-۷ جلسه ی هفتم: صندلی داغ ۸۷
- ۳-۸-۸ جلسه هشتم: همگام با مقاومت ۸۷
- ۳-۸-۹ جلسه نهم: جام جهان نما ۸۸
- ۳-۸-۱۰ جلسه دهم: اختتام ۸۸
- ۳-۹ متغیرهای پژوهش ۸۹
- ۳-۱۰ روش آماری ۸۹

فصل چهارم: یافته های تحقیق

- ۱-۴ مقدمه ۹۱
- ۲-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر کمرویی دانشآموزان پسر مقطع ابتدایی ۹۱
- ۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت تحصیلی دانشآموزان پسر مقطع ابتدایی ۹۳
- ۱-۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس ریاضی ۹۶
- ۲-۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس فارسی ۹۸
- ۳-۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس علوم ۱۰۰
- ۴-۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس املاء ۱۰۳
- ۵-۳-۴ تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی ۱۰۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۱-۵ مقدمه ۱۰۹
- ۲-۵ بحث و نتیجه گیری ۱۰۹
- ۳-۵ محدودیت ها ۱۱۱
- ۴-۵ پیشنهادات ۱۱۱
- ۱-۴-۵ پیشنهادات پژوهشی ۱۱۱
- ۲-۴-۵ پیشنهادات کاربردی ۱۱۲
- منابع و مآخذ ۱۱۳

فهرست جداول

- جدول ۴-۱. میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون کمرویی دانش آموزان در گروههای آزمایش و کنترل ۹۲
- جدول ۴-۲. آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر کمرویی دانش آموزان ۹۲
- جدول ۴-۳. تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر کمرویی دانش آموزان ۹۲
- جدول ۴-۴. میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در گروه های آزمایش و کنترل ۹۴
- جدول ۴-۵. آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ۹۴
- جدول ۴-۶. تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ۹۵
- جدول ۴-۷. میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس ریاضی در گروه های آزمایش و کنترل ۹۶
- جدول ۴-۸. آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس ریاضی ۹۷
- جدول ۴-۹. تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس ریاضی ۹۷
- جدول ۴-۱۰. میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس فارسی در گروه های آزمایش و کنترل ۹۹
- جدول ۴-۱۱. آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس فارسی ۹۹
- جدول ۴-۱۲. تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس فارسی ۹۹

- جدول ۴-۱۳ میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس علوم در گروه های آزمایش و کنترل ۱۰۱
- جدول ۴-۱۴ آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس علوم ۱۰۱
- جدول ۴-۱۵ تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس علوم ۱۰۲
- جدول ۴-۱۶ میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس املاء در گروه های آزمایش و کنترل ۱۰۳
- جدول ۴-۱۷ آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس املاء ۱۰۴
- جدول ۴-۱۸ تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس املاء ۱۰۴
- جدول ۴-۱۹ میانگین و انحراف معیار نمره های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی در گروه های آزمایش و کنترل ۱۰۶
- جدول ۴-۲۰ آزمون های لون و کلموگروف- اسمیرنوف برای اعتبار مدل تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی ۱۰۶
- جدول ۴-۲۱ تحلیل کوواریانس تأثیر تئاتر درمانی بر پیشرفت دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی ۱۰۶

فهرست نمودارها

- نمودار ۴-۱. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون کمرویی دانش آموزان در گروه‌های آزمایش و کنترل ۹۳
- نمودار ۴-۲. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در گروه‌های آزمایش و کنترل ۹۵
- نمودار ۴-۳. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس ریاضی در گروه‌های آزمایش و کنترل ۹۷
- نمودار ۴-۴. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس فارسی در گروه‌های آزمایش و کنترل ۱۰۰
- نمودار ۴-۵. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس علوم در گروه‌های آزمایش و کنترل ۱۰۲
- نمودار ۴-۶. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس املاء در گروه‌های آزمایش و کنترل ۱۰۴
- نمودار ۴-۷. نمودار جعبه‌ای توزیع نمره‌های پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی در گروه‌های آزمایش و کنترل ۱۰۷

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی تئاتردرمانی بر کاهش کمرویی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر صورت گرفت. این پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل انجام شد. جامعه آماری این تحقیق را کلیه دانش آموزان پسر دوره ابتدایی شهر کرمان که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ در حال تحصیل بودند تشکیل داد. از میان دبستان های پسرانه از طریق نمونه گیری خوشه ای یک مدرسه انتخاب و از بین پایه ها به صورت تصادفی پایه چهارم انتخاب شد. ۳۰ نفر از آن ها به صورت تصادفی، ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل گمارده شدند ابزار جمع آوری داده ها، چک لیست رفتاری *cbcl* آخن باخ بود که توسط معلمان دانش آموزان در مرحله پیش آزمون و پس آزمون تکمیل گردید. سپس دانش آموزان گروه آزمایش در ده جلسه (هر جلسه ۴۵ دقیقه) تئاتردرمانی شرکت داده شدند. به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده ها از روش تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد: ۱- تئاتردرمانی بر کاهش کمرویی موثر است. ۲- تئاتردرمانی بر پیشرفت تحصیلی موثر است که این تاثیر به ترتیب بر دروس ریاضی، علوم، فارسی، مطالعات اجتماعی بوده است. ۳- تئاتردرمانی بر پیشرفت تحصیلی در درس املا موثر نیست.

کلید واژه ها: تئاتردرمانی- کمرویی- پیشرفت تحصیلی

فصل اول : کلیات

۱-۱ مقدمه

مدرسه یکی از مهم ترین نهادهای سازمان یافته و رسمی جامعه است که باید با فراهم نمودن محیط سالم امکان شکوفایی جسم و روان دانش آموزان جامعه را فراهم کند و آنان را نسبت به خود خانواده و اجتماع مسئول سازد برای تحقق این هدف سلامت دانش آموزان باید تأمین گردد. بدیهی است که یک دانش آموز کمرو، خجالتی و ناسالم از نظر برقراری ارتباط نمی تواند نشاط، امنیت خاطر و ثبات را در کلاس درس و محیط آموزش دریافت کند (سازمان بهداشت جهانی، ۱۳۷۹)

در سی سال گذشته کم رویی یک مساله خیلی مهم و مورد علاقه بوده و پژوهشگران رابه پژوهش برای درک این پدیده سوق داده است. (لیری، ۱۹۸۶^۲، زیمباردو، ۱۹۷۷^۳، کویدمیر و دمیر، ۲۰۰۸^۴)

احساس خجالت از مهم ترین دلایل مشکل در برقراری ارتباط دانش آموزان است که به مشکلاتی از قبیل افت تحصیلی و ناتوانی در استفاده از توانایی های بالقوه ی فرد منجر می شود (منتظرغیب، قدسی ۱۳۸۸)

محققان عقیده دارند که کم رویی تجربه ای ذهنی است که با ترس، بیم، عصبانیت و برخوردهای میان فردی همراه است پیلکونیس و زیمباردو کمرویی را گرایش به اجتناب از تعاملات اجتماعی و احساس شکست در شرکت کردن در تعاملات می دانند. کمرویی پدیده ای روانی - اجتماعی است که بر اثر روابط نادرست بین فردی و سازش نیافتگی اجتماعی به وقوع می انجامد. کمرویی معذب بودن و احساس دستپاچگی و خجالت شدید در حضور دیگران است. (ربیع زاده، ۱۳۸۷)

زیمباردو (۱۹۷۷) براین باور است که کمرویی توجه افراطی به خود، اشتغال ذهنی به افکار، احساسات و واکنش های جسمانی خود است که می تواند حد اقل شامل یک ناراحتی اجتماعی ضعیف تا یک ترس اجتماعی بازدارنده و شدید باشد. افراد کمرونه فقط تصویری منفی از خود در ذهن دارند بلکه درباره خود به

1. World Healte organization

2. Leary

3. Zimbardo

4. koydemir & Demir

قضاوت‌های غیر طبیعی می پردازند واحساس می کنند که دیگران آنها را قبول ندارند (لیرژیک، اکیوز، دوگان^۱ وکوگو، ۲۰۰۴ به نقل از منتظر غیب و قدسی، ۱۳۸۸)

در یک دو دهه اخیر پیشرفت و موفقیت تحصیلی کودکان در صدر مسائل مورد علاقه والدین مریبان، معلمان و کل جامعه قرار گرفته است. متأسفانه گرایش به مدرک گرایی در جامعه ما نیز به آن دامن زده است. در نتیجه خانواده های بسیاری را می بینیم که از عدم پیشرفت رضایت بخش فرزندانشان در تحصیل به عنوان معضل اصلی خود نام می برند و تمام نیرو توان مادی و معنوی خود را صرف اصلاح آن می کنند که متأسفانه در اکثر موارد حاصلی هم به بار نمی آورد. (مهشید فروغان، ۱۳۷۷)

منظور از پیشرفت تحصیلی میزان موفقیت دانش آموزان در دروس مختلف می باشد و در تعریف دیگری میزان افزایش توانایی های علمی و تحصیلی در مدت زمان معین در افراد را پیشرفت تحصیلی می گویند (محمد زاده، ۱۳۸۵).

بدلیل چند بعدی بودن انسان باید راههای مختلف را آزمود روشهای زیادی را به کار گرفت تا بتوان در هر بعد روش کارآمد و موثر را شناخت که به آن جنبه از شخصیت انسانی کمک کرده و باعث تقویتش شود. تا اثر درمانی یک روش روان درمانی گروهی است که در آن به افراد برای حل مسائل شان کمک می شود، از طریق فعالیت بروی آنها نه فقط حرف زدن صرف (کوانک، ۲۰۰۳).

چون به نظر می رسد آنچه می تواند یک فرد خانواده و در نهایت یک کشور را در مسیر پیشرفت بیش از همه یاری دهد بهره مندی از افرادی است که نه تنها دارای سلامت روانی مناسبی هستند بلکه در سیستم آموزشی تحصیلات خود را با موفقیت پشت سر گذاشته اند. آگاهی از جنبه های روانی دانش آموزان می تواند همانند یک ابزار کمک آموزشی قدرت مند عمل کند. با توجه به نکات ذکر شده به نظر می رسد بررسی متغیرهای تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و هم چنین تعیین میزان اهمیت این عوامل در پیشرفت یا عدم پیشرفت آنها از اهمیت بالایی برخوردار است. (چادوری، محمد امین، ۲۰۰۶).

¹ . Dogan